

НАШЕ ЖИТТЯ

UKRAINIAN NEWSPAPER „OUR LIFE“

Ч. 15 (110)

АВГІСБУРГ, 22. КВІТНЯ 1947

РІК ІІІ

За взаємне довір'я

(З приводу пресового порозуміння)

Чому дотепер у нас на пресовому (і не тільки на пресовому) відтинку панують не зовсім нормальні відносини? Чому, коли хтось скаже, що треба числитися з реальною Україною і реально пануючими там відносинами, і згадає про пролетарський Донбас, йому відразу чіпляють ярлик — „укапіст“, „червоний“? І навпаки, чому, коли хтось скаже, що демократія демократією, але дисципліна таки мусить бути, він дістає назву „фашиста“?

Чому найкращу ініціативу і думку ми не розглядаємо по суті, а придивляємося перш за все хто її автор і якщо, боронь Боже, вона вийшла з іншого табору, то так довго в ній колупаємось, так довго шукаємо якихось „гачків“, що й час мине на здійснення доброго наміру?

У нас нема взаємного довір'я. У нас не вірить група — групі, українці — українцям. За всякою пропозицією ми обов'язково шукаємо (а звісно, хто шукає, той знаходить!) „чортового копита“...

Але це ж межує майже з повною трагедією. Мусимо собі раз вже це усвідомити і покласти цьому край.

Взаємне довір'я — це основа всієї сучасної цивілізації. Без нього не могло б існувати нічого із того, що нас щоденно оточує і чим наше буденне життя наповнюється.

Чи могли б ми купувати речі, щоденної потреби, лікуватися у лікаря, харчуватися в ресторані, користуватися послугами пошти, залізничі — якщо ми людям не вірили? А ми ж часто купуємо, не боячись „кота в мішку“, речі, яких не бачимо і наслідки від того бувають непогані.

Без взаємного довір'я — нема і не може бути співжиття людей. Ми, українці — люди різного територіального походження, різного віку, професій і освіти, різних політичних і релігійних „вірую“ — зішлись і разом таки живемо та багато корисного для нашої справи робимо. Значить воно у нас в загальному не так і безнадійно.

Йдеться про те, щоб на всіх відтинках нашого життя запанувала толеранція, взаємне довір'я. Аджеж ми маємо здійснити чи бодай здійснювати спільний нам усім ідеал, а як ми можемо це робити не маючи довір'я один до одного? Потрібне так само взаємне довір'я на відтинку преси.

На іншому місці містимо дещо скорочений комунікат конференції ліценціатів і головних редакторів української преси в американській зоні, що відбулася у Франкфурті. Там відповідальні діячі нашої преси, зіштовпившись під стріхою нашої найвищої громадської установи — Центрального Представництва Української Еміграції — прийняли

по суті скромні, але у наслідках важливі постанови.

Річ у тім, що представники преси зовсім не домовилися до того, щоб замовчувати негативні прояви нашого життя; щоб унеможливити потрібну і корисну виміну думок, полеміку; щоб заборонити, чи від когось вимагати припинення пропаганди своїх ідей, концепцій... Нічого цього не сталося.

Сталося щось інше. Від наших робітників пера керівні особи нашої сучасної преси, в порозумінні з ЦПУЕ, жадають толеранції, дотримання загально-людських етичних засад, обмеження полеміки до речей принципової ваги і значення... Коротко кажучи, бажано, щоб між нашими робітниками пера панувало таке саме взаємне довір'я і побудоване на тих самих принципах, як воно є в цілому суспільстві: не хто, а що каже.

Польща і західні кордони

Польський міністер закордонних справ Зигмунт Модзелевський на пресовій конференції у Варшаві заявив, що на підставі потсдамських постанов польський уряд визнає свої західні кордони за остаточні. Уряд спирається в цьому на думку всього польського народу, виразом якої було все те, що вкладено на відбудову і розвиток господарства західних земель.

Модзелевський сказав, що польський народ рішуче протриває всякій ревізії встановлених в Потсдамі кордонів. Польща в порозумінні з усіма державами виселила німців і на нові землі переселила 5 мільйонів поляків, що коштувало до 6 мільйонів доларів.

Аргументи міністра Маршалла, що беруть на увагу лише господарські потреби німців, не можуть пе-

реконати польський нарід. З подякою згадав міністер про виступ Молотова і Бідо на московській конференції. На запитання кореспондентів Модзелевський заявив, що порушене питання не міняє польських плянів на заході, і виселення німців на захід продовжується.

Ясно: одна річ — ухвалити, а друга — здійснити. Нашій пресі мусить тут допомогти все наше суспільство, зокрема та організована його частина, що стоїть під прапорами різних угруповань. Керівні чинники різних груп мусять, в нашому загальному інтересі, подбати про те, щоб припинилось викрадання наших газет, заборона вільного розповсюдження та інші менші чи більші прикросі, які дехто у нас так майстерно уміє один одному робити.

Це здебільшого дрібниці (хоч ми могли б навести приклади зовсім не дрібничкові!). Але пам'ятаймо, що від дрібниць часто залежать і великі речі.

Постанови франкфуртської конференції широ і сердечно вітаємо. Наш часопис — один із тих, який завжди намагався дотримуватись засад толеранції і свідомо ніколи їх у минулому не порушував. У майбутньому будемо підходити ще обережніше до тих делікатних проблем, очікуючи такої ж поведінки і від усіх інших наших органів преси.

П. Котович

НАСИЛЬНОЇ РЕПАТРИЯЦІ НЕ БУДЕ

Берлін. Британська контрольна комісія для Німеччини повідомляє, що заява головного директора УНРРА, генерала Лауелла Рукса про примусову репатріацію переміщених осіб, суперечить не раз проголошеним засадам англійського уряду. Після ліквідації УНРРА опіку над ДП візьме на себе окупаційна влада аж до утворення міжнародної організації для справ ДП.

Індуси та мусульмани в Індії

Повідомлення

конференції ліценціатів та головних редакторів української преси в американській зоні

Індуси та мусульмани в Індії

Ще в цьому році

Емігранти повернуться?

реконати польський нарід. З подякою згадав міністер про виступ Молотова і Бідо на московській конференції. На запитання кореспондентів Модзелевський заявив, що порушене питання не міняє польських плянів на заході, і виселення німців на захід продовжується.

Індуси та мусульмани в Індії

Ще в цьому році

НАСТУП ПРОТИ ПОВСТАНЦІВ

Атени. В Тессалії почався наступ урядового війська проти повстанців. Урядові війська вживають артилерії і літаків. В останній сутичці мали повстанці 20 вбитих і 50 ранених. Заява президента Трумена у справі Греції додала правим колам відваги. Вони вже навіть нападають на лібералів, мішаючи їх з комуністами в своїй пресі. Вся преса захоплена Труменом і про нього не пишуть інакше як „батько Трумен“.

ДОКАЗИ ПРОТИ КОМУНІСТІВ

Вашингтон. Конгресова Комісія для дослідження неамериканської діяльності подала докази, що американська компартія дістає свої накази з Москви. Комісія має в руках 92 директиви для американських комуністів. Голова комісії Томас заявив, що ці директиви без всякого сумніву доказують, що комуністична партія в Америці є „п'ятою колоною Москви“. В звіті Комісії між іншим говориться: „Мусимо знати, що маючи діло з комунізмом, ми маємо діло з все-світнім революційним рухом, диригованим чужим урядом“.

ІНДУСИ ТА МУСУЛЬМАНИ В ІНДІЇ

Дена. При нових сутичках між індусами та магометанами в Калькутті убито 20 осіб. Мусульманські провідники вимагають, щоб мусульманська частина Індії творила незалежну державу (Гакістан).

Голова мусульманської Ліги Алі Джиннаг проголосив, що краще Індію розділити, ніж жити рабами в об'єднаній Індії.

Індія — не одна нація, вона складається з багатьох націй. Намісник британського короля Сайкавнт Л. Маунт-Геттен запросив до себе на нараду провідника індусів Ганді та Алі Джиннага.

ЩЕ В ЦЬОМУ РОЦІ

Як подає „ДП Експрес“, комісія для справ утікачів при ООН ухвалила проект, згідно з яким всі втікачі, що хочуть емігрувати, можуть ще в цьому році виїхати до країни, яку собі виберуть. Цей проєкт підписало 18 держав.

ЕМІГРАНТИ ПОВЕРНУТЬСЯ?

В „Руских Новостях“, паризькій російській просоветській газеті, появилось інтерв'ю з Богомолловом, советським послом у Парижі про завдання „Союзу Советських Громадян“. Членами цього Союзу мають бути головні ті кілька тисяч старих емігрантів, що, використавши амністію, здобули советське громадянство і перестали бути „бездержавними“. Богомоллов заявив, що уряд СССР не буде настоювати, щоб ці нові советські громадяни обов'язково вернулись додому. Завдання Союзу є зовсім не політичні, але це не значить, що він не буде мати політичної ваги, бо за ним стоятиме престиж цілого Советського Союзу.

Підписані: „Українська Трибуна“
„Наше Життя“
„Українські Вісті“
„Час“
„Неділя“

КОРОТКІ ВІСТКИ

✧ Суспільно-господарська Рада ОН проєктує в найближчому часі перевести реформу грегорианського календаря.

✧ Від часу закінчення війни до Польщі прибуло 4,5 мільйонів поляків, з того половина зі сходу. За кордоном перебуває ще до 1 мільйона поляків.

✧ ОН проєктує збудувати власну радіову сіль, що надаватиме авдіції в 30 мовах.

✧ Великобританія висилася до Румунії 500 тонн різних харчів.

✧ В Англії прийшли на думку не будувати більше великих воєнних кораблів, а малі, що не потопляють. Черчілл заявив, що великі кораблі будуть під охороною „непереможних кораблів”. Про конструкцію цих кораблів зазначив: „Я ще неможу сьогодні відкрити таємницю”.

✧ Американський журналіст Крішен об'їздив голодну країну — Молдаву — в Румунії. Він бачив обшарпаних, брудних і виснажених голодом людей, силу недужих на сухоту. Голодні дивляться на світ безнадійно. Навіть за великі гроші не можна купити харчів. Так і румуни діждали „веселого і щасливого життя”.

✧ Ісландський вулкан Гекла вибухнув перше після 102 років спокою. З нього виходить дим до 10 000 метрів. Вся околиця до 90 кілометрів засипана попелом. Вибух викликав серед населення велике зацікавлення, і легунські товариства завели спеціальні прогульки для цікавих, що хочуть з близька придивитися до вулкану.

✧ Стассен, кандидат республіканської партії на президента в 1948 р. оглянув у Москві різні фабрики. Він відбув розмову з американським послом і висловив бажання побачитися з Сталіним і Молотовом.

✧ Угорські професійні союзи, що стоять під комуністичним проводом, зборили газету „Голнап” за „напади на демократію”. Шульок, член парламенту і редактор газети, заявив в парламенті: „В Угорщині немає волі для преси. Мусять гнутися перед брутальною силою”. Він хоче скражитися в Союзній Контрольній Раді.

✧ (Дена) Американці виробляють пляни оборони свого континенту від воєнної небезпеки. США і Канада мають виступити спільними силами. В першу чергу виробляються пляни оборони Аляски та Маріанських островів.

✧ Томасіні, начальник іміграційного відділу в італійському міністерстві закордонних справ, заявив, що до кінця 1947 року 30 000 до 40 000 італійців виїде в Аргентину.

✧ Колишній комендант французької фльоти в Тулоні, адмірал Де Лягард був засуджений на смерть за співпрацю з ворогом і топлення французьких кораблів.

✧ Британське міністерство закордонних справ заявило, що воно відкине югославське прохання в справі допомоги харчами.

✧ Головна Квартира американської армії повідомила, що перша група ДП (52 особи), виїхала до Канади, як наслідок нового канад. еміграційного закону.

✧ У французьких університетах може студіювати 300 студентів з Саарської області. Решта студентів з Саару допущена на студії в літньому семестрі 1947 р. до Цюріху.

✧ В громадських виборах в Чіле комуністи побільшили число своїх місць з 65 на 132.

✧ 11 американських журналістів 8 квітня розпочали подорож по советській зоні Німеччини і до цього часу оглянули міста: Нойштерліц, Варен, Стральсунд, Франкфурт над Одрою, Новий Бранденбург і остров Рюген.

✧ Американським посланником в Індії призначений Д-р Генрі Френсіс Гренді.

✧ Помершого короля Греції Юрія II поховано на Великому святилищі в родинному королівському мавзолеї в Таной біля Атен.

✧ Маршала Вудьонного призначено керівником відділу конярства в советському міністерстві господарства.

✧ Населення США в порівнянні з 1940 роком збільшилося на 10 міль., тепер США мають 141,288,643 міль. населення. Коли 1946 р. було в США на 454,000 більше мужчин ніж жінок, то сьогодні є вже на 470,000 більше жінок.

✧ Роберт Петтерсон — міністер війни США заявив, що з армії будуть усунені всі офіцери комуністи або прихильники комунізму.

✧ Екзекутива Лейбор Парті погодилася сльзкати в Цюріху в Швейцарії Соціалістичний Конгрес на 6—9 червня. На конгресі буде також німецька делегація під проводом Д-ра Шумахера.

Війна в Греції. — Відділ грецької армії їде на розвідку проти комун. партизанів

НОВИЙ ГРЕЦЬКИЙ КОРОЛЬ

1. квітня в Атенах помер на 57 році життя грецький король Георг II від хвороби серця. За час свого майже 25-річного царювання Георг II був тричі на вигнанні. Наслідником престолу проголошено молодшого королевого брата Павла, який ще того ж дня ввечері склав присягу на спеціальному засіданні грецького парламенту. Новий король має 46 років, одружений з німецькою принцесою Луїзою Брауншвайгською, племінницею Вільгельма II. Під час другої світової війни новий король брав участь у ній на боці союзників, як офіцер.

ЛИСТИ ДО УРЯДІВ ПІСЛЯ ПРОМОВИ ТРУМЕНА

Білий Дім дістав після Труменової промови 1 200 послань і 3 000 листів. Спочатку всі висловлювали згоду, пізніше вже з'явилася критика. Члени Конгресу діставали щоденно 10—12 листів в цій справі. Сенатор Вандерберг, голова комісії для закордонних справ, дістав аж 2 000. Багато пише: „Сподіваюся, що ви і президент знаєте, що робите”.

РИМ І МОСКВА

Рим. „Оссерваторе Романо”, офіційна газета Ватикану відповідає агенству ТАСС, яке висловило думку, що през. Трумен після своєї заяви про американську політику в Середземному морі попадає в ряди таких реакціонерів як Черчілл, Франко і Папа Пій XII. „Оссерваторе Романо” пише: „Папа Пій XII завжди протестував проти всяких нападів на свободу совісті, проти тиранії, насильства і нелюдських вчинків. Раніше слово „реакціонер” визначало, звичайно, несправедливу і незаконну боротьбу проти справедливості і законності. Сьогодні значення слова поширилося на всіх, що противляться таким тоталістичним ідеям, як комунізм.”

АМЕРИКА ЗА НЕЗАЛЕЖНУ КОРЕЮ

В Корей, окупованій американським та советським військом, не могло дійти до згоди між Америкою та СССР.

Американці хотіли відновити незалежну корейську владу в обох зонах, але СССР був проти цього. 12. квітня амер. міністер Маршалл заявив у Москві, що Америка має негайно підтримати утворення незалежної корейської держави в Південній Корей.

ВІЙНА В КИТАІ

Між партією Куомінтан та комуністами боротьба загострюється. Китайські комуністи виступають збройно також проти американців. Приміром, вони захопили американський склад зброї в пристані Тангку. Сов. уряд в ноті з 12. квітня вимагає відкликання американського війська з Китаю.

ПОШТА ДО США І АНГЛІЇ

Дозволено вислати друковані речі до 2 кілограмів з американської і англійської зони до США і Великобританії. Посилки повинні відповідати світовим поштовим умовам і оголошенням законів Військового Уряду. Плата 50 пфенігів за 50 грамів.

Політичний огляд

Справа німецьких кордонів

На Потсдамській конференції 1945 ухвалено, що мирова конференція остаточно встановить західні кордони Польщі. Державний секретар Маршалла на засіданні конференції міністрів в Москві 9. квітня заявив, що східні області Німеччини були передані Польщі, як відшкодування за ті частини колишньої Польщі, що тепер відійшли до Сов. Союзу. Маршалл сказав, що лише південно-східня Прусія та індустріальний Гор. Шлезьк мусять належати Польщі, решта з переданих Польщі земель, особливо райони сільсько-господарського значення треба поділити між Польщею і Німеччиною. Цілкомите відібрання від Німеччини її аграрних областей на сході утворило б велику небезпеку для всієї Європи. Перенаселена Німеччина мусила б довозити ті сільсько-господарські продукти, що мала до цього часу із своїх аграрних областей; це привело б Німеччину до ще більшої індустріалізації, а це в свою чергу було б загрозою миру. Області на сході Німеччини між колишніми і новими кордонами Польщі мають значення не лише для того населення, що на них живе, а також для суміжних областей, а навіть для цілої Європи. Тому для збереження миру господарські проблеми, пов'язані з західними кордонами Польщі, мусять бути вирішені таким способом, щоб були зважені інтереси всіх інших сусідніх областей. Особливо це торкається вугілля та інших природних багатств переданих Польщі частин Німеччини. Маршалл запропонував створення спеціальної комісії з представників чотирьох великодержав та усіх сусідніх держав для всебічного вивчення і розв'язання справи східних кордонів Німеччини.

Молотов виступив проти ревізії західних кордонів Польщі, вважаючи, що справа ця була вже розв'язана принципово на Потсдамській Конференції, а практично після неї масовим виселенням німців з цієї території і фактичним прилученням її до Польщі. Мирова конференція могла б лише ствердити попередні рішення.

Британський міністер Бевін нагадав про те, що після останньої війни казали, ніби кордони Польщі задалеко ідуть на схід. Тепер доводиться визнати, що вони задалеко пішли на захід. Якщо з Німеччини хочуть створити мирну державу, то не можна примушувати її свій розвиток спрямовувати в бік індустріалізації. Бевін вважає, що області на схід від Штетина треба вернути Німеччині.

Французький міністер Бідо заявив, що питання кордонів мусить бути розв'язане перед вирішенням будь-яких інших проблем. Проблема кордонів мусить розглядатися в цілому. Територіальні відступлення на користь Росії і Польщі тепер дуже важко змінити. Потсдамські постанови мали тимчасовий характер.

Америка (в образі Поейдона з тризубом) бере владу над Середземним морем і ключі від Гібральтару і Суєзу від Англії („Джон Булл” пливе в воді)

Франція

Ген. де Голь почав акцію в справі нової конституції. Перший виступ в Брюневалі з критикою урядової політики викликав великий відгук у Франції. Через те, що де Голь відмовився приїхати до Парижу, прем'єр Рамад'є поїхав до нього сам. Рамад'є радив генералові, щоб той на майбутнє, користаючись свободою слова, не сходяв зі становища народного героя на позиції політика. Де Голь обіцяв висловлювати свої політичні погляди лише на таких зборах, що не матимуть офіційного характеру, але заявив, що збирається взяти активну участь в політичному житті Франції. Комуністична партія в Парижі скликала масові збори, на яких визначала де Голя як найнебезпечнішу людину Франції. Торрез назвав де Голя „знаряддям фашистської реакції” і висловив думку, що генерал збирається стати диктатором.

Проти де Голя виступив також провідник соціалістичної партії Леон Блюм, обвинувачуючи його в тому, що заклик його до єдності французів дав від'ємні наслідки, поділивши Францію на два ворожі табори. Урочистості в Страсбурзі на честь поляглих американських воєнків дали привід генералові до нового виступу, де він сказав між іншим, що в тому випадку, коли нова тиранія загрожуватиме всьому світові або частині його, Франція стане на боці США. На другий день де Голь виголосив ще одну промову на площі перед 20 000 слухачів, де торкнувся взагалі питань світової і внутрішньої політики. Для оздоровлення країни треба, на думку генерала, прийняти до Франції 2 мільйони робітників з закордону і змодернізувати виробництво і копальні. Але політичні противники де Голя зіпсували голосники, і промову генерала не було чути. Після цієї промови в Страсбургу утворився „Французький Народний Союз”, що поставив собі за завдання реалізувати плян реформ генерала.

В Парижі під керівництвом кол. міністра інформації Сустеле зібралося 20 керівників антикомуністичних груп і груп французького руху спротиву для утворення партії, що має об'єднати всіх „французів доброї волі”, без огляду на їх політичні переконання. Незалежний щоденник „Ліберасійо” заявляє, що де Голь має на своєму убоці 55—60% народу і хоче примусити комуністичну партію виступити до відкритої боротьби, щоб Франція була змушена вибрати поміж англо-саксонською і советською стороною.

Французькі комуністи і соціалісти називають де Голя проводирем реакціонерів, а його програму вважають позбавленою будь-якої конструктивної ідеї. Соціалісти видали комунікат, в якому промову де Голя кваліфікують як спробу наступу на парламентарну демократію. Соціалісти звертаються до французького народу з закликом до чуйності, бо цим наступом де Голь йде до утворення єдиної партії, що допомогла б йому захопити владу.

Виступ де Голя знайшов дуже широкий відгук у світі, — прихильний або ворожий. Цікаво зазначити, що англійська преса за- тривожена політикою де Голя. Наприклад, консервативний „Дейлі Експрес” пише, що де Голь настроєний вороже до Сов. Союзу, а це могло б принести деякі труднощі для англійської політики: „Велика Британія саме заклочила союз

з Росією. Вона таким чином опинилась би в дуже незручній становищі, коли б генерал досягнув поставленого завдання: Британія була б одночасно союзницею двох суперників".

Друга консерват. газета „Йорк-шір Пост" зазначає, що прямування де Голя до утворення однієї партії привело б Францію до тоталітарної диктатури.

Кожному зрозуміло, що де Голь не ворог демократії, він виступає проти того тоталізму, який загрожує Франції з боку комуністичної партії. Франція має велику демократичну традицію і напевно знайде вихід із теперішньої кризи.

Приклад де Голя показує, що всюди, де комуністичний рух набирає сили, він викликає спротив і приводить державу і народ до великих криз і потрясен. Само собою, такі кризи використовують для себе інші тоталісти (фашисти, як Муссоліні, Гітлер, Франко і т. п.). Словом, дві диктатури взаємно доповнюються.

Німеччина

Недостача харчування в британській зоні Німеччини викликала страйки і заворушення серед робітництва головно в Рурській області. Під час демонстрацій були сутички між поліцією та масами.

Страйки гірників принесли велику страту в добуванні вугілля: 500 тисяч тонн. Слід зазначити, що подібні страйки в східній зоні Німеччини були б неможливі наслідком іншого характеру влади, що там панує.

Греція

Грецьке військо веде наступ на комуністичних партизанів. Допомога Америки грецькому урядові викликала протест советського представника в Раді Безпеки. Американський делегат В. Остен зазначив, що поміч Америки Греції та Туреччині не можна називати вмішуванням у внутрішні справи цих країн. В дискусії взяв участь також грецький делегат. Він згадав, що ССРС дає Польщі 28 мільйонів доларів позичково і воєнний матеріял. Грецький представник запитав членів Ради Безпеки: „Чи забороняється Америці те, що дозволено Советському Союзові".

Еміграція та письменник

Земля прадідів, життя народу у віках скріплених формах — основне джерело письменника. Як Антей — мистець стоїть непорушно тільки на своїй власній землі. Для письменника роадка з батьківщиною трагічна.

Історія дає різні варіанти розв'язки питання: еміграція, письменник, батьківщина. Природжений француз Шаміссо стає видатним німецьким письменником і творить класичну „Чудесну історію Петера Шлемеля". Автор „Тайфуна" Йосиф Конрад Коженівський, народжений на Україні, в Бердичеві, син польського письменника стає видатним англійським романістом Джоєфом Конрадом.

І діаметрально протилежне явище: російська емігрантська література, яка втратила почуття часу і місця і для якої годинник історії зупинився. Вона жила — і це коріння її художньої деградації — тільки образами старої революційної Росії. Але не можна із старих копій весь час робити нові копії. Література заходить в глухий кут, коли у неї замкнений обрій, коли єдиний мотив:

„Скорбеть о прахе дедовских усадеб,
Гвардейских шпор воображая звон"
(А. Неймирок „Так жить"...)

Світ відзеркаленого — це світ мертвої літератури. Стояча вода завжди гниє.

Земля дає творчі соки рослині, рідне оточення дає письменникові теми, образи, барви, національне обличчя — годує і насначує його. Тут мистець оперує вдячним матеріялом — він зжився з ним, ще з дитинства. Трагічна доля закидає письменника в еміграцію. Спочатку він живе тими скарбами, які дала йому батьківщина, але не можна вічно жити переспіваними. На залишеній батьківщині життя йде далі, там відбуваються зрушення, на зміну одних форм йдуть інші, але письменник відірваний від цього. Для нього батьківщина стала вже „terra incognita". Художнім злочином буде малювати Україну 1947 року через призму вражін.

одержаних 1918 або 1919 року. Ніяка ґрунтова інформація про життя на рідній землі, навіть цілі бібліотеки, гори книжок, газет, журналів, ілюстративного матеріялу не дадуть письменникові безпосереднього, дотикового почуття нових форм життя у рідних краях. Письменник шерш за все мусить бачити, увібрати всім своїм єством і органічно перетворити те, що він сам сприйняв і пережив. Мистець має свої, специфічні, відмінні риси реагування, порівнюючи з вченими і публіцистами, які пишуть блискучі книги, перебуваючи й далеко від своєї країни. І це даремно Стефан Увайг, живучи в далекому Петрополісі (Бразилія), працює лише над біографією Монтена. Для художньої творчости не вистарчало повітря батьківщини.

Так творяться драматичний розрив письменника з колиською його творчости — рідною землею.

Знання мови місця оселення, повна духовна акліматизація, національна нестійкість можуть включити письменника в лави мистців тієї країни, де він живе, але ця безсумнівна втрата культурного капіталу нації в поході це хибний шлях. Ми не виключаємо того цілком закономірного явища, що окремі українські письменники можуть і повинні виступити з художніми творами на інших західно-європейських мовах, але вони мусять разом з тим бути творцями свого народу.

Потрібно уникнути найстрашнішого для письменника — вийти за межі часу і місця. Стрілка годинника не може застигнути на тій годині, коли емігрант перейшов кордон. Не можна жити законсервованими темами. Лише молоде вино потребує часу для покращання своєї якості. Треба увійти нашим мистцям у річище тем, що їх дає емігрантська батьківщина — нове місце перебування. Юрій Косач у своєму „Запрошенні на Увтеру" в пляві історичної повісті перекидає такий місток — вільний мистець з України Антін Іванович Лосенко пізнає красу старовинних міст Ні-

меччини. Л. Полтава в своїй завершеній „Пані Герті" дає іронічне сприйняття міщанської Німеччини. Але цього замало. Розкриття нашої теперішньої „батьківщини" ще на бічних шляхах, ще на периферії узаги нашої художньої літератури. Ми сидимо на валізаках, узятих з України, вважаючи, що поїзд ось-ось приїде. Над нами ще домінує інерція українських тем, пейзажів, звичаїв тощо. Але життя, незалежно від нашої волі втиснуло нас вже в європейські умови життя, вдвинуло в нові географічні рамки і це вже знаходить певний відбиток у нашому побуті.

Своєрідне схрещення України-Німеччини відбулося і воно вимагає свого втілення. Тема нової батьківщини в її стиках з нашим загальним виступає на перший план. Не ігнорувати чужоземне оточення, розглядаючи його як тимчасове, як минаючий, неприємний додаток емігрантського життя, а навпаки пильна увага до нього, бо чим органічніше буде це сприйняття, тим скорше тема нового оточення, нового ґрунту нашого народу ввійде в доробок письменника. В такому розрізі емігрантська художня література здобуває собі джерело оновлення, має всі підстави збагатити, стати в лави європейської, бо тут Україна безпосередньо зустрічається з Європою.

Нашому великому землякові Гоголеві можна закинути, що перебуваючи довгі роки за кордоном, він спромігся дати лише один твір — власне уривок на європейську тематику „Рим". „Рим" — це все, що він вивіз з плідними ідеями, образами мистецької Європи XIX ст. На жаль тут Гоголь опинився на позиції свого пасічника, який далі рідного повіту нікуди не їздив. Не будьмо ж і ми Рудими Паньками і коли — а буде така щаслива година в нашому житті — ми знову опинимося на своїх землях, на запитання про наші зустрічі з Європою у нас повинно знайтися значно більше, ніж опис мізерії нашого таборного життя.

В. Глушко

В. ДЕРЖАВИН

НАШЕ КРАСНЕ ПИСЬМЕНСТВО ЗА 1946 РІК

(Закінчення)

Значно більші фактичні досягнення знаходимо в поезії Яра Славутича (збірки „Співає колос", Авгсбург, 1945) і „Гомін віків", Авгсбург, в-во „Золота Брама", 1946) — проте ті досягнення мають якийсь надто випадковий характер, тимчасом як уся маса віршованої продукції авторової, не зважаючи на незвичайне, як на молодого поета, володіння діалектальною та архаїчною лексикою, справляє вражіння майже суцільного штампугу. Як війняток, можна назвати сонет „Прудивус", де авторові справді вдалось осягти парнасистської ім-позантності й довершеності в історичному образі січовика, що він —

дивуючи панків,

щоб не марніла вдача козаків,
сіда на палю, запаливши люльку.

Проте, в переважній більшості випадків, саме історична й батальна тематика (якій спеціально присвячена збірка „Гомін віків") зву-

чить у Я. Славутича найбанальніше і здається хіба що на зацікавлення нашого юнацтва історією України. З другого боку, маємо зовсім несподівану сатиричну інвективу, скеровану проти сьгоднішніх незлагод у нашому емігрантському середовищі — „Борвієм гряди, Месіє" (Українські Вісті, ч. 31/41), де авторові прегарно вдалось використати високий, почасти алегоричний стиль викладу для засудження тих компатріотів, що „в станах, негідних шани, гризуться, як пси за хліб" —

деруть на онучі плахту,
несвітську несучи лють,
б'ючи яничарську вахту,
що мало дарів дають.

Отже, не зважаючи на наявність того, що зветься в деяких критиків „неокласичним вишколом", літературне обличчя Я. Славутича лишається невизначеним.

Жадного прагнення до мистецького самовизначення і до скільки-небудь самостійної мистецької творчости взагалі не помітно в збірках лірики Ірини Артим („Як

щастя зближається", накладом автора), Ю. Балка („Близьке й далеке", Авгсбург, 1945), Якими Вечера („Кленове листя", Травнштайн, 1946) Петра Гетьманця („Мої повстанські марші", Київ — Львів, 1946), Бориса Олександрова („Мої дні", видавництво „Нові Дні", Зальцбург, 1946), Володимира Скорупського („Весняний гомін", там само, 1946). Все це стоїть іще на рівні учнівських вправ, які, зрештою, можуть виявитись пізніше дуже корисними для самих поетів-дебютантів, якщо тільки вони не залякнуться у популярних на сьогодні трафаретах, на кшталт Мих. Ситника, що його збірка „Відлітають птахи", Гамбург-Гайденау, 1946) може правити за повну колекцію літературних ілюстрацій для підручника „Як навчитись швидко й легко складати вірші для якої завгодно газети". Імітація певних літературних зразків може, зрозуміла річ, перерости на високомистецьку стилізацію, але для цього вона повинна бути не учнівською, а витонченою, а витонченість, і в першу чергу — витонченість самих почуттів, це й є те, чого цілий поетичний нашій (аж ніяк не самій лише дебютантській) бракує найбільше. Втім, примітивні емоції та мотиви лишаються примітивними, хоч би як їх стилістично та

фразеологічно прикрашати; приміром, імітаційні — незрідка більшменш коректні — поезії Теодора Курпіти та його численних наслідувачів (Ігоря Золотолипського, Т. Княжича, Олега Стюарта тощо) привертають естетичну увагу лише тоді, коли подають аби трохи рафінованішу за звичайне тематику, як от у фіналі Курпітиного віршу „Світ" (Рідне Слово, ч. 5):

Невдалість, зло і гнів, безсилля слів
і вір-
та вдячні і за це Тобі ми, вічний Воже,
Ти світом нас навчив, що жаден
і вдали твір
за шість коротких днів вродитися
і не може.

„Мутатис мутандис" це стосується й до віршованих стилізацій Олексі Стефановича і Степана Риндики, незважаючи на стилістично-тематичну додержаність деяких творів цього останнього (як от „Пророк" у 2-му збірнику МУР).

Поезію гумористичну, сатиричну та пародійну розглянемо окремо в статті „Літературна критика і літературні жанри" (друкується в літературному альманасі „Світання", ч. 6).

Примітка Редакції: Редакція не погоджується з оцінками деяких явищ сучасної української літератури в огляді проф. В. Державина і до висвітлення їх це повернеться.

*) Узгляднюємо тут і ті нечисленні українські видання, що вийшли з друку 1945 року.

КАНАДА

Територія і населення

Канада займає цілу північну частину континенту Північної Америки, за винятком півострова Аляски. Одиноким політичним сусідом Канади є США — спільна границя на півдні, від Атлантичного до Тихого океану.

Поверхня Канади займає 9 569 289 км², в тому 591 293 км площі озер.

Канада — це здебільшого рівнина з кількома пасмами гір (у західній частині краю) і великою частиною незаселеною територією на півночі, де є великі праліси, неорані степи, або великі північні озера. Лише 1/3 частини поверхні Канади на півдні, здовж границі США, надається до заселення.

Населення Канади, за переписом 1941 року, було 11 491 896. За расою і походженням населення Канади можна поділити на три групи: британську, французьку і мішану. Британська група (англійці, скоти та ірландці нараховує 5 672 000 осіб; французька група — 3 483 000 осіб; третя мішана, до якої входить понад 25 різних національностей, нараховує 2 340 000 осіб (в тому: коло 500 000 українців, стільки ж німців, коло 450 000 скандинавських народів і голландців, 170 000 жидів, 170 000 японців, 167 000 поляків, 113 000 італійців, 86 000 москалів, 43 000 чехів і ін.).

Населення найбільше скупчене по великих містах і довкола міст; позатим маємо великі простори дуже рідко заселені, або зовсім незаселені.

Релігійні відносини

У Канаді панує повна релігійна свобода. Найбільше поширена є англійсько-протестантська церква, далі йдуть римо-католицька, греко-католицька, православна та інші.

Мова

Канада — це держава, що має дві, правно рівнозначні мови, а саме англійську і французьку. Всі державні закони і розпорядки видаються в тих обох мовах, також у парламенті промовляти можна лише тими мовами. Практично однак сильно переважає англійська мова, якою користується коло 9 500 000 осіб, тоді, коли французької мови вживає не більше 2 000 000 осіб. Мова інших національностей уживається лише по домах і своїх еміграційних середовищах.

Шкільництво

В Канаді, подібно як і в інших європейських краях, маємо три роди шкіл: нижчі, середні й високі. В школах нижчого типу (народних) навчання є обов'язкове і безплатне. Середні школи — це тип школи, що дрівною програмою нашої 6-ї класової гімназії. Крім цього є вищі фахові школи різних типів, подібно як були в довоєнній Польщі — різні ліцеї, а по великих містах високі школи — університети. У середніх і високих школах за навчання треба платити.

Державна форма правління

Канада — це доміна Британської Імперії, з самостійним конституційним, демократичним урядом і власним парла-

ментом. Кожна провінція має свій окремий (красивий) парламент уряд і столицю. Всі ці провінції творять федерацію з окремим федеральним парламентом і урядом в столиці Канади — Оттаві.

Клімат (підсоння)

Канада має континентальний клімат, тобто дуже низьку температуру в зимі й високу в літі (границі коло —40 до +40). На побережжі обох океанів клімат дещо лагідніший. Оподи великі як літом так і зимою. Назагал клімат Канади гострий і досить холодний, але і здоровий. Умовини для рільництва пригожі — вегетаційний період триває інколи 200 днів.

Господарський характер краю

Ми вважаємо Канаду чисто хліборобською країною. Це не вірно. Так було до недавня. Тепер Канада поволі змінює своє обличчя і стає промисловою країною. Продукцію Канади можемо поділити на три великі групи: 1. Рільництво; 2. Копальні і водна енергія; 3. Промисл. Крім цього канадійська торгівля має сьогодні великі обороти.

1. Рільництво

Терен пригожий для рільництва займає в Канаді всього коло 1 500 000 км², тобто 1/8 частину поверхні цілої території. Причини також обмеження — це кліматичні умовини.

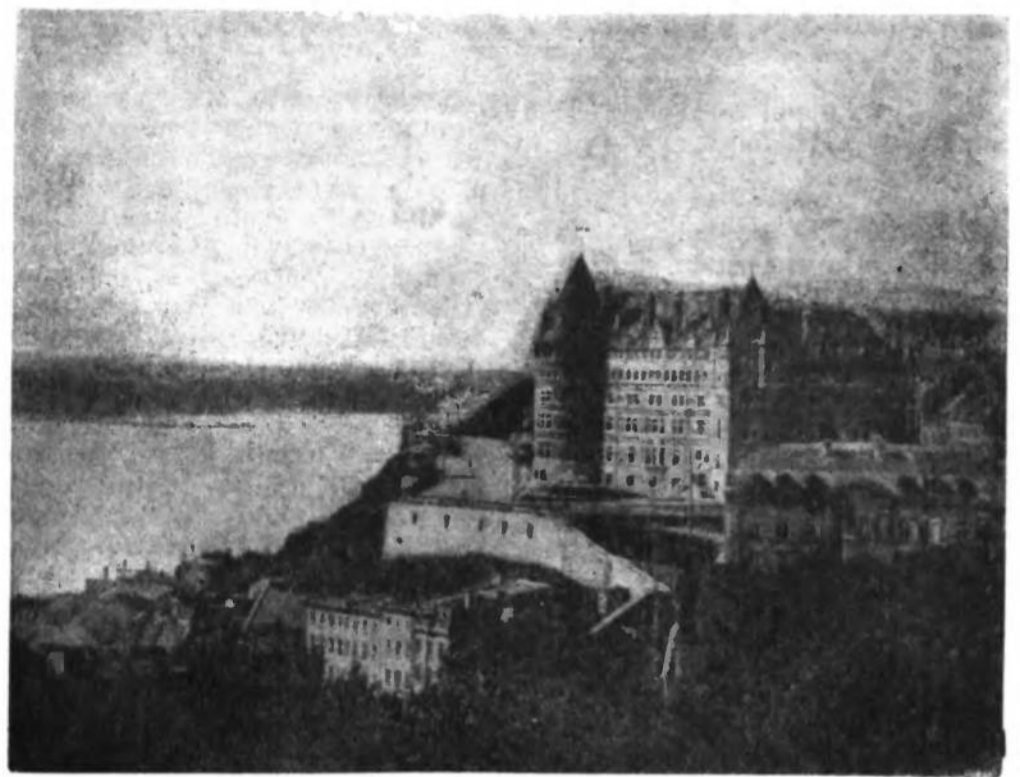
Найкращими для рільництва (сільськогосподарства) провінції, це: Онтаріо, Саскачеван, Квебек, Альберта і Манітоба.

У 1943 році в сільському господарстві працювало 1 240 750 осіб, з того 671 430 власників фарм, 421 950 членів їхніх родин, а лише 147 370 наємних робітників. Ці люди обслуговували 728 623 господарства, тобто на одне господарство припадало трохи більше як півтора робітника. Величина господарства в середньому виносила 90 гектарів землі, з того половинна управної. З тих кількох цифр можемо собі уявити стан сільського господарства в Канаді. На 100 гектарів управної землі припадає троє людей до праці — це в десатеро менше чим у Німеччині чи в Бельгії, де сільське господарство, в європейському розумінні, налагоджене найкраще.

З того висновок, що канадійське сільське господарство дуже сильно змеханізоване і нагадує собою більш торговельне підприємство, яке поставлене тільки на великий оборот і зиск.

Система господарювання індивідуальна. Кожний рільник (фармер) трактує господарство як „інтерес“, а не як батьківщину і тому прив'язання до землі в нашому розумінні там незрозуміле. Фармер на старші літа звичайно продас своє господарство (коли не може вже працювати) і живе з ренти.

Напрямок господарства засадничо чисто збіжжівий. Найбільше управляють: пшениці (яру — озимої не більше 3%), вівса, різного роду сіна, ячмінь, зате жито, картоплі, льон, кукурудзу, гречку, буряки, фасолі та інші рослини плекають лише для власного вжитку в дуже ма-

Квебек і фортеця Фронтенака

лих розмірах. Худобу годують переважно на м'ясо, рідше для молока чи інших цілей. Дуже поширена годівля свиней, головню на бекони, і дробу.

Городництво і садівництво слабо розвинені із-за острого клімату. Ціни продуктів у Канаді підлягають часто великим хитанням, залежно від господарської кон'юнктури (продажа і попиту) і погоди даного року. Середня ціна на загосподаровану землю в Канаді в поодиноких роках була така за 1 акр: 1910 — 33 дол., 1920 — 48 дол., 1930 — 32 дол., 1939 — 25 дол., 1944 — 30 дол. Ціни на незагосподарену землю дуже низькі — всього кілька доларів за акр.

Щоб купити ферму треба мати коло 2 000 доларів власного капіталу. Стільки ж капіталу потрібно на закуп машин і інвентаря.

Для прикладу наведемо оголошення з амер. часопису за 1946 рік, яке найкраще характеризує умови купна:

(Альберта) 320 акрів, 9 миль до міста, шосе, терен легко хвилястий, почва — глиняний чорнозем, будинки дерев'яні, огорожа. Ціна 5 500 дол. половина готівкою.

Можна теж ферми арендувати за заплатою 250—500 дол. річно. Ціни на живий і мертвий інвентар у році 1943: кінь — 80 дол., корова — 100 дол., свиня (бекон) — 24 дол., курка — 1—1,50 дол., трактор (20HP) — 750 дол., культиватор — 175 дол., віз-платформа — 175 дол., личинка до чищення збіжжя — 125 дол.

Найдорожче коштує мешкальний дім, бо середньо 1 500—2 500 дол. Кредит на закуп фарм, згл. господарських машин можна одержати в банках на час 15 до 30 літ, при 4—6%-ій оплаті річно.

2. Копальні і водна енергія

Копальні і водна енергія займають в народнім господарстві поважне місце. Щодо вартости видобутих копалин то на першому місці маємо золото, далі йде мідь, нікель, вугілля, нафта, земний газ, срібло, залізна руда, азбест, сіль і т. п.

Робітник гірник середньо заробляє річно 1 500—2 500 дол. кваліфіковані робітники можуть заробити 10 і більше доларів денно.

3. Промисл

Канадійський промисл майже цілком сконцентрований в двох провінціях: Онтаріо і Квебек. Розпочався він щойно з початком цього століття, головню під час останніх двох війн. Головною продукцією канадійського промислу, це авта, рільничі машини і різні перетвори сільськогосподарчих продуктів.

Промисл у канадійським народнім господарстві вибився на перше місце і скоро поступає далі в своїй розбудові.

Середня платня робітника за рік: 1939 — 975 дол., 1943 — 1 525 дол. Масовий характер промислової продукції не сприяє розвоєві ремесла й домашнього виробництва, але й ці ділянки також мають велике значення в народньому господарстві Канади. Напр. в 1946 році в будівельному промислі працювало 99 307 ремісників (мудярі, столярі, малярі, електротехніки і ін.), а запотребування було на 138 142 або недовстало 38 835 ремісників. Подібно мається справа з іншими ремісничими фахами. До найбільш промислових центрів треба зарахувати

міста: Монреаль, Торонто, Віндсор, Гамільтон, Лондон, Ванкавер.

Торгівля

Торгівля в Канаді щойно набирає сили. В останніх часах вона дуже роздрібнюється на різні галузі яких нараховується щось коло 150. Загалом в 1931 р. було гуртових фірм 24 758 з річним оборотом 5 299 000 000 дол. в тих фірмах працювало 131 070 осіб. Детайлічних крамниць нараховувано 137 331 з річним оборотом 3 441 000 000 дол. і з 524 000 працівників, переважно власників крамниць.

В останніх роках помітний ріст кооперативних підприємств, які впливають досить поважно на рівновагу цін, зокрема в закупі сільськогосподарських артикулів.

Можливості поселення

Канада — це країна, що здається найбільше відчуває тепер брак робочих сил і може примістити цілу європейську еміграцію без зайвих потрясень з великою господарською користю для себе.

До поселення надається в основі ціла територія, але практичні спостереження виказують, що найкраще поселюватися в провінціях з англійською мовою, ніж у французькій провінції Квебек. Причина та, що французи є більш самовистарчальні та мають деякі історичні амбіції, яких не мають мешканці інших провінцій.

Життєва стопа

Життєва стопа в Канаді дуже висока й не можна її порівняти до якогонебудь європейського краю. Авто, радіо, електрична кухонка чи пралка, чи домашня холодильня — це не люксус, а конечна потреба.

Кошти вдержання одної особи місячно вносять до 90 дол. Обід у ресторані коштує 0.50—0.75 дол., стількиж вечеря. Ціни інших артикулів наступні: фунт масла 40 центів, фунт м'яса 25 центів, фунт цукру 8 центів, 12 яєць 55 центів, 12 помаранч 30—60 центів, убрання 35—50 дол., жіноча сукня 15—18 дол., черевки 7—12 дол., сорочка 3—5 дол., жін. панчохи 0.90—1.35 дол.

Заробіток, як ми вже згадували, одної особи вагається між 5—12 дол. денно. Інженер заробляє 250—350 дол. місячно.

Емігрантів засадничо допускається лише до рільництва, але практично багато робітників-рільників по якомусь часі покидає сільське господарство і переноситься до праці в містах.

Суспільний дохід на одного мешканця припадає в долярах: 1928 — 536, 1933 — 256, 1939 — 404, 1942 — 691, в США сусп. дохід на особу є дещо вищий, зате у всіх європейських краях 5—10 разів нижчий.

Дуже високо розвинена електрифікація, найвище з усіх країв світу — на одного мешканця припадає річно 3 375 кіловатів, тоді коли в Англії лише 600. Крім цього середники комунікації дуже розвинені, одно авто припадає на 8 осіб (в Європі на 300—1 000), на 1 км залізничі 177 осіб (в довоєнній Польщі 1946 ос.), а 1 км шоси на 61 осіб (у Польщі 549).

Також шкіл є дуже багато та різних культурних і розвагових установ. Коротко — Канада це країна з великими можливостями і майбутнім.

А. К-р

Прерія Саскачевану

Конференція УВАН на пошану Т. Шевченка

27—28 березня відбулася святюча конференція всіх груп УВАН. Велика річниця позначилася новим внеском. Зчитано 13 наукових доповідей: 8 — з шевченкознавства, 5 — проблемних з різних наук: археологія, географія України, лінгвістика, природознавство та математика. Конференція відзначена також святковою виставою фрагмента з „Гайдамаків“, у виконанні драматичного ансамблю під проводом дійсного члена УВАН п. Блавацького.

У перший день відбулися доповіді шевченкознавчого циклу. Конференцію відкрив п. Президент УВАН, проф. др. Дм. Дорошенко. Наш заслужений історик зробив ретроспективний перегляд шевченкових святкувань на різних етапах розвитку української національної свідомості та на тлі відповідної доби. Мемуарна згадка поважного історика стала дорожнім історичним документом з історії українського громадського руху.

Прекрасна формою і змістом доповідь проф. Д. Горняткевича: „Академія мистецтв в Петербурзі в добу Тараса Шевченка“ розвинула широкі картини історичних відносин, що склалися навколо Тараса Шевченка і відповіла на питання, яку роль відіграла російська культура при формуванні творчого таланту Тараса Шевченка. Докладною аналізою доповідь показав, що Т. Шевченко високо цинив свою Alma Mater тому, що він в ній знайшов високе джерело знань, ідей та сердечної приязні в особі таких майстрів як Брюлов, Йордан, гр. Толстой. Аналіз художніх та поетичних засобів Т. Шевченка була присвячена доповідь проф. Кислевського „Рембрандтові світобачення в Шевченковій поезії“. Вдумлива аналіза показала, що вплив Рембрандтового світобачення на Т. Шевченка є безсумнівним, він глибоко просякнуту навіть його поетичний стиль. Проте автор не розчленував того, що власне Т. Шевченко сприйняв безпосередньо по Рембрандтові, що запозичив від Карла Брюллова, як спадкоємця Рембрандтових мистецьких ідей і що було властиво йому до академічних студій.

Чарівна поетична мова Т. Шевченка знову, як і в попередніх конференціях дала багатий матеріал до нових оригінальних розробок поважних дослідників. В. Чапленко в доповіді: „Мовна діяльність романтиків-попередників Т. Шевченка“, П. Ковалів: „Вплив народної творчості на мову Т. Шевченка“, Я. Рудницького: „П. Куліш — видавець Тараса Шевченка“ присвятили свої доповіді цьому питанню. Доповіді значно поглибили розуміння тазмуніції чарів шевченкової мови. Вони будуть добрим порадицею для плекання нашої модерної мови нашим письменникам, артистам, педагогам.

Особливу цінність має доповідь проф. др. Я. Рудницького: „П. Куліш—видавець Т. Шевченка“. Поважний прелегент, проаналізувавши вживання наголосу в наголошених примірниках видань Т. Шевченка та ілюструючи наголоси фоно-записами декламацій шевченкових творів з уст наших заслужених виконавців П. Зайцева та Нат. Дорошенкової, виявив, що сучасна українська мова в значній мірі відбігла від милозвучності старої мови. Висновки проф. Я. Рудницького, глибокі змістом і значенням, відкривають нові перспективи і позначають віхи в дальших студіях нашої мови.

Окрему увагу приділила конференція вивченню музичної спадщини поетові. Цій меті присвятили доповіді проф. Ольхівський: „Шевченко і музика“ та проф. Вітвицький „Культь Т. Шевченка та його вплив на наше музичне життя“. Святетичні історіографічні нариси двох авторів, що доповнювали один одного, відкрили велику прогалину у вивченні цього боку нашої культури і пов'язали воедино окремі факти нашого музичного життя, відкривши закономірності їх розвитку. Треба пошкодувати, що не було заадалегідь підготовлено відповідних музичних ілюстрацій, що варто було б відновити в день агадич про великого поета.

Трагічному епізоду в житті поета — розгромові Кирило-Методієвського Братства в 1847 році — була присвячена промова проф. Порського, найкращого знавця цього періоду нашої історії.

Урочиста частина конференції була замкнена доповіддю проф. др. Л. Блельського Т. Шевченка і сьогочасна критика“. Прелегент, проаналізувавши висновки сучасних дослідників шевченкової спадщини (Шагінян проф. В. Петров, тощо), прийшов до висновку, що розбіжність думок дослідників в оцінці основних фактів шевченкової творчості і життя має ґрунт в методології студій його творчості. Дослідники для своєї аналізи беруть окремі частини і сторінки шевченкової спадщини. Це позбавляє їх змоги спостерегти загальний розви-

ток і оформлення поетової творчості в гармонійній цілості його таланту, його неподільності.

Другий день конференції був присвячений доповідям груп УВАН. Спеціальна доповідь була присвячена перегляду найновіших концепцій періодизації української історії в світлі сучасних археологічних досліджень. Прелегент, ілюструючи свій виклад динамічними картами поширення окремих культурних комплексів з передісторії України, довів, що скидання усього передісторичного розвитку України в рахівний української історії, як то роблять сучасні історики, (проф. Андрусак та проф. Кузеля), є помилкове. Українська культура, як етнічна єдність, витворилася на спільній середньо-європейській, а не мало-азійській основі, в умовах тубільного розвитку і вже в так звану „передісторичну добу“ свого розвитку жила історичним життям та пройшла кілька етапів державного, вже виразно етнічного розвитку: державність кіммерську, скито-боспорську, аську, велике князівство з династією Київською, Галицько-Волинською, Русько-Литовською, державу козацько-гетьманську та нову Україну. Ці етапи перейшов в своєму розвитку український народ. Інші етнічні, напр. сарматський, готський, гунський, аланський, аварський, казарський, татарський, турецький, польський, московський є лише короточасові династичні інтрузії, які не змінили ані культури українського народу, ані залишили помітного сліду в ній.

Епілоди половецький, печенізький, берендальський та інші є факти внутрішньої історії українського народу, що неадекватно замаскувалися легкими династичними тюркськими комбінаціями і освітлені світлом спорадично спалахуючих політичних центрів.

Подарунок читачеві

„(І. Мазепа: „Підстави нашого відродження“. В-во „Прометей“. 1946 р.)

Рухливе видавництво „Прометей“ випустило нову книжку загальновідомого українського діяча — І. Мазепи. Споми́ни І. Мазепи — „Україна в огні й бурі революції“ (3 томи) подають великої ваги матеріал до історії української національно-революційної боротьби з р. р. 1917—1921. Це раніше автор дав нарис соціально-економічного розвитку України в зв'язку з більшовицьким рухом (Большеви́зм і окупація України. Львів, 1922 р.). Ця книжка видана була також німецькою мовою в видавництві Діц у Берліні, 1923 року. Тепер І. Мазепа дає в своїй новій книзі наукову синтезу, підсумок історичного розвитку України.

Чому автор, хоч сам не історик, взявся до цієї відповідальної і важкої праці — показати причини і зв'язки у розвитку українського народу від найдавніших часів і дотепер? Причину подає автор у першій розділі своєї книжки. Він визначає, що українським бракує „розуміння своєї історії“. І. Мазепа наводить слова Михайла Драгоманова про недостатність в наукових працях українських дослідників історії: „Вони, — писав Драгоманів, — неначе навмисне уникують говорити про висновки з фактів. В протилежність до учених інших народів, українці або обходяться без усякої філософії, або держать себе в якомусь провиніяльному та до того й зовсім неясному плаксивому романтизмі, перед яким людині, що не має сама охоти пускатись у довгі наукові досліді, застається тільки сказати: було колись, — та що з того?“

Дійсно, українські історики в більшості своїй загляблялися в спеціальні студії незначних подробиць (примром, „Маршрути московських гонців на Україні в 17 столітті“ і под.) і „за деревами не бачили лісу“. В той же час до вивчення проблем української історії бралися люди типу Д. Донцова, з метою ненауковою і з намірами демагогічними. Для цього роду „філософії історії“ нічого не стоїть зфальшувати цитату, підтасувати факти за своїм уподобанням, аби противників „покласти на лопатки“. В протилежність до різних „партиійних науковців“ І. Мазепа додержується строгої об'єктивності і безсторонності. Епіграфом до своєї книжки автор поставив слова філософа Спінози: „Філософ повинен не плакати, не сміятися, а розуміти“.

І. Мазепа з епічним спокоєм подає нам образ історичного розвитку України від часів Старо-Київської держави і вивчає обставини та причини політичного упадку княжої держави: В першу чергу рішає в нашій історії географічне положення: суєздство в кочовим життям народами, що кілька століть без упину точили кров нашого народу і руйнували його господарство та культуру. Для порівняння з Україною, що мала в своєму розвитку катастрофаль-

Доповідь проф. др. Вол. Михайловича „Нові досліді над національним складом Галичини“ була аразковою щодо методу дослідження, яким дослідник скористувався щоб виправити фальшиві дані офіційної статистики. Наслідком цієї роботи з'явилася карта Галичини, що виконана як докторська дисертація п. Сосновським і яка має вже тепер велике історичне значення. Тоталітарними інвазіями національний склад Галичини знищений і карта є документом того, чим був національний склад її перед інвазією. Матеріал для карти айбраний у таборах.

Доповідь проф. др. Я. Рудницького: „До методики збирання ономастичного матеріалу“ накреслила завдання нових дослідів. Доповідь супроводжено демонстрацією фонографічних записів народних голосів на Київщині.

Проф. др. Ветухов подав коротку характеристику природничих дослідів українських вчених (Вернадського, Богомольця, Тутковського, Пилипенка, Лисенка та інших), відзначивши їх особливості — глибокий комплексний світогляд, що призводить їх до нових і нових відкриттів позаекспериментального порядку.

Нарешті доповідь проф. Чудінова „Математичні методи наукового опрацювання дослідного матеріалу за останні 50-ліття“ накреслила межі можливого застосування математичних методів для вивчення природничих і гуманітарних наук і показала, в чому саме полягає помилка в їх застосуванні.

Конференція залишила якнайкраще враження від творчих шукань українських вчених та творчих досягнень артистів і є гідною пошаною нашому великому поетові.

К

тиса культурній провідній верстві в Україні, якіщади державницьку традицію в народі. Тому то і при сприятливих міжнародних обставинах Україна не мала підготованих сил, щоб ці обставини належимо використати.

Проф. Мазепа належить до провідних діячів нашої вивольної боротьби 1917—1920 року. Не тільки теоретичні студії, але й життєва політична практика дає йому змогу глянути на українську історію з вишого становища, — „сіне іра ет студіо“ (без гніву та без упередження). Державні мужі, оглядаючись на перейдений шлях свого життя і праці, чують моральну повинність поділитися своїм досвідом з сучасниками і дати вказівки для майбутніх поколінь. З цим наміром писав свої „Думки і спомини німецький канцлер Бісмарк. Французський прем'єр за першої світової війни Жорж Клемансо в своїй праці — „Велич і убожество однієї перемоги“ — та в творі „Демостен“ прокував нове відродження німецького імперіалізму і милітарізму. Черчілль написав свої спомини про першу світову війну, а тепер працює над спогадами про другу світову війну.

Колесо літописеця Величко шарпав, на своїх сучасників, що вони заведували писати про події, які переживали в 17 віці, „плащиком лінощів прикриваючись“. І Мазепа не належать до того роду „лінощів“. Він дав нам не тільки синтезу подій революції, але й філософію української історії. За це йому належить подяка і від сучасників і від майбутніх поколінь.

П. Феденко

Господирська хроніка

■ Югославія має велику потребу харчів і потребує негайної харчової допомоги з жужини.

■ В Гамбурзі заснувалося промислово-торговецьке підприємство, що має на меті поквавлення торговельних взаємин в Англію. Флія цього Товариства має повстати і в Лондоні.

■ Французькі плянування передбачають вибудувати впродовж найближчих п'яти років 1,6 мільйонів автомашин, в тому 1 міль. особових, 0,6 міль. товарових, 25 тис. омнібусів і 5 тис. тракторів.

■ Філандія передала ССРСР 28 великих німецьких промисловотрговельних підприємств.

■ В Швеції видано цілу низку розпоряджень для охорони шведської валюти. До них належить також обмеження імпорту закордонних товарів.

■ В Англії в 1946 році видобуто 180 міль. тонн вугілля, в той час як її потреби облічуються на 193 міль. тонн.

■ В Чехословаччині ухвалено знизити ціни на споживчі продукти, сільськогосподарські апарати тощо. Знизити ціни деяких категорій сноживних продуктів має сягати до 40 проц.

■ Між Швецією і Польщею укладено одорічну торговецьку угоду для зміни товарів на суму 302 міль. швед. корон.

■ В Лондоні відбулася міжнародна конференція держав, що продукують пшеницю. Ухвали конференції підписали представники 89 різних держав. Аргентина і ССРСР в цій конференції не взяли участі.

■ Видобування вугілля в Рурській області в 1946 році досягло 50,5 міль. тонн. В 1945 році добуто — 33,4, а в 1939 році — 130,2 міль. тонн. 10 міль. тонн вугілля і коксу в 1946 році пішло на експорт.

В ДЗЕРЖІЛІ ПРЕСИ

Під таким заголовком „Швебіше Ландсдайтунг“ з дня 9. 4. п. р. число 26 містить інформаційну статтю, яка впливає з редакційного вступу надіслану з українських кіл і підписану скриптонімом М. До. Стаття подає на загал вірні інформації про наше життя-буття в Німеччині в таборах УНРРА, про наші досягнення, про нашу працьовитість і про те що наші люди фактично працюють чи то в таборах, чи в американських установах, чи також в німецькій господарській системі. Вказано на те, що ми маємо розбудувати мережу нашого шкільництва, включно з трома високими школами, що в багатьох містах, де українці створюються, знаходяться українські допоміжні комітети, які підлягають одному центральному українському комітетом, президентом якого є Василь Мудрий, колишній заступник голови польського союзу. Автор згадав статті назвав всіх п'ять наших українських ліценційованих газет і помилково подав, що всі газети разом виходять накладом від 35—40 тисяч

примірників. Шкода, що шановний автор не запитав когось із ліценційованих нашої преси, бо тоді він домігався б, що всі наші часописи разом мають наклад 15.500 примірників („по а 100 кожна“).

Інакше стаття великої цінна і добре що інформується німецький загал про час і наше життя. Було б бажаючим щоб таких статей було більше.

П. К.

НАШЕ ЖИТТЯ

UKRAINIAN NEWSPAPER „OUR LIFE“

Український тиждень
Адреса Редації та Адміністрації: Augsburg, Spargasse Str. 1 (Ecke Mirkonfelder Str.)
Адреса для листування: і грошових переказів: Ukrainian Newspaper „Our Life“, Augsburg, Postamt 2, Postfach

Редактор: Кочерга. — Голов. редактор: Д-р П. Феденко
Видане: Віддане в Світові „Наше Життя“ в Ангсбурзі.
Відповідальний: П. Кочерга

Authorized by Military Government ICB, Press Branch
OMGB. License: P. Kocowys.

Druck: Hans Holzmann, Bad Wörishofen

